

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра історії та методики навчання

Методичні вказівки до написання курсових робіт

КРЕМЕНЕЦЬ 2020

Методичні вказівки до написання курсових робіт. Упорядники: Скакальська І., Грицюк Л., Сеньківська Г. Кременець, 2020. 20 с.

Рекомендовано до друку кафедрою історії та методики навчання (протокол № 2 від 08.09.2020 р.)

Академічна доброчесність

Працюючи над курсовою роботою, здобувачі освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності. Поняття академічної доброчесності та її основні принципи викладені у ст. 42 Закону України «Про освіту». Звернімось до джерела: *«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та /або наукових (творчих) досягнень».*

Також радимо ознайомитись із «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності»¹.

Кафедра історії та методики навчання пропонує здобувачам за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Історія) на вибір теми курсових робіт.

Теми курсових робіт:

1. Організація освітнього процесу в навчальних закладах Кременця першої половини XIX ст.
Дослідження діяльності Романа Бжеського як приклад краєзнавчих розвідок школярів.
3. Субрегіональна і локальна складовішкільного курсу історії України.
4. Історія в освітніх закладах Кременця кінця XIX – початку XX ст.
5. Тараканівський форт як об'єкт туристично-екскурсійної діяльності.
6. Питання поліетнічності та багатокультурності людських спільнот, що населяли/населюють територію України у курсі вивчення історії в школі.
7. Електронні освітні ресурси у навчанні історії в умовах загальноосвітнього закладу.
8. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність учнів у вивченні історії.
9. Використання інноваційних методів під час вивчення історичної проблеми: «Жіночий рух за політичні права у США другої половини XIX – поч. XX ст.».
10. Національна ідея в культурі США напр. XVIII – першій пол. XIX ст.» у позакласній роботі вчителя історії.
11. Методика викладання історичної проблеми «Культурницько-краєзнавча діяльність української еміграції за кордоном у др. пол. XX – на поч. XXI ст.».
- Методика висвітлення козацько-селянських повстань 20-30-х рр. XVII ст. на уроках історії України у 8 класі.
13. Методика вивчення діяльності видатних постатей нового часу.
14. Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького на уроках історії у 8 класі в контексті компетентнісного підходу.

---

¹ <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>;
<https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/>.

15. Військова справа у Речі Посполитій кінця XVI – першій половині XVII ст. як аспект позакласної роботи з історії у школі.
16. Навчальний процес в освітніх закладах XVIII – XIX ст.
17. Методичні вказівки до організації факультативу з військової історії в школі.
18. Друга світова війна у краєзнавчих джерелах.
19. Гетьман І. Виговський. Гадяцький договір. Методика підготовки фрагменту уроку.
20. Біографії видатних політичних, державних та культурних діячів зарубіжних слов'янських країн XX ст.

Курсова робота – це самостійне, навчально-наукове дослідження студента. У роботі студент висвітлює історичні проблеми, їх методичне використання у подальшій професійній діяльності.

Головна мета курсової роботи полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних і методичних знань.

У процесі написання курсової роботи у студента формуються такі компетентності.

Інтегральна компетентність:

– Здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності в галузі середньої освіти або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя.

Фахові компетентності

ФК 6 Здатність до аналізу і синтезу джерел з історії України та краєзнавчих досліджень для використання у практичній професійній діяльності.

ФК 7 Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні періоди історії світу.

ФК 9 Здатність правильно коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи, відповідно до критичних канонів дисципліни..

ФК 11 Здатність здійснювати пошук необхідних для освітньої та наукової діяльності джерел гуманітарного знання.

ФК 14 Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження для написання курсових та кваліфікаційних робіт.

Програмні результати навчання:

Знання:

ПРН 1 Розуміти контекст, причини та наслідки історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 4 Розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії.

ПРН 6 Бачити способи розв'язання творчих, проблемних завдань та принципи поєднання науково-предметних і дидактичних знань.

Уміння:

ПРН 9 Користуватися науковою літературою, електронними довідковими виданнями, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників.

ПРН 13 Використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних.

ПРН 15 Розкривати сутність досліджуваної проблеми у навчальних та науково-дослідницьких проєктах з дотриманням вимог академічної доброчесності.

ПРН 17 Застосовувати знання української мови за професійним спрямуванням на практиці.

ПРН 18 Використовувати знання з іноземної мови для спілкування та проведення історичних досліджень.

ПРН 20 Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань.

ПРН 21 Здатність до самостійного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи

Титульний лист (додаток А).

Зміст (додаток Б).

Вступ. У вступі мають бути такі структурні елементи: актуальність дослідження, об'єкт, предмет, мета і завдання, короткий огляд історіографії питання і методологічна основа.

Основна частина.

Список використаних джерел і літератури.

Додатки(у разі необхідності).

Курсова робота виконується державною мовою.

Обсяг курсової роботи –**20-25** сторінок машинописного основного тексту (без списку використаних джерел і додатків); кількість джерел – не менше **15**.

Титульний аркуш (зразок додається)

**Перелік умовних позначень, символів,
скорочень і термінів**

Усі прийняті у курсовій роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки.

Вимоги до викладу тексту курсової роботи

Назви розділів пишуться великими літерами посередині, назви підзаголовків маленькими (окрім першої) посередині. Крапки після назв не ставляться. Можна виділяти жирним шрифтом або курсивом. Перенос не допускається. Шрифт TimesNewRoman, 14, інтервал 1.5, поля всі по 2 см. Наукова робота друкується за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4.

Цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело. Лапки мають бути однотипні у всьому тексті. Приклад оформлення цитати в тексті: «Муки творчості – річ звичайна і серед досвідчених літераторів, тому вони неминучі і в тих, хто пробує свої сили на літературній ниві...» [3, 223].

Основна частина курсової роботи містить 2 розділи.

Текст курсової роботи – це виклад відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності означеної роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи поділяються на рівнозначні параграфи. Розділи мають бути логічно пов'язані один з одним.

Висновки

Висновки вміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки.

Висновки повинні містити в собі синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Посилання у курсовій роботі

Посилання можна робити 2 способами:

1. В квадратних дужках: перша цифра, то номер джерела у списку літератури, наприклад, [2, с. 90]. Де «2» – номер джерела у списку використаної літератури, друге – сторінка.

2. Можна робити підстрочні зноски, наприклад : становили домодерну «неісторичну»¹

---

¹Кущий І. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль, 2006. С.27. (12 шрифт).

Вимоги до додатків

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження.

- не може бути розміщений в основній частині курсової роботи через великий обсяг або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, документи ін.).

Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

Оформлення бібліографічного списку

Опрацювання джерел літератури необхідно починати паралельно із складанням бібліографії. і

У тексті роботи після висновків подають «Список використаних джерел та літератури». Цей список повинен містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць, монографій та довідкової літератури, використаних автором у будь-якій формі.

Джерела можна розміщувати:

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний);
- за послідовністю посилань у тексті.

Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних джерел, який наводять у курсовій роботі

Один чи більше авторів

1. Куций І. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль, 2006. 220 с.
2. Ігнатенко Н., Савенко В. Теорія та методика навчання історії в школі. Навчально-методичний посібник (за вимогами кредитно-трансферної системи). Тернопіль, 2014. 224 с.

Стаття в журналі, газеті

Яцків Я.С., Радченко А.І. Проефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 6. С. 62–67.

Збірники документів і матеріалів

Білас І. Реперсивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 томах. Київ: «Либідь»; «Військо України», 1994. Т. 2. 668 с.

Спогади

Спогади Васильєвої Жанни Іванівни, 1946 р. н., м. Луцьк (2021 р.).

Електронні ресурси

1. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (22.05. 2018)
2. Белей Любомир Закарпатська Україна. Маски й гримаси національного відродження Закарпаття. *Матеріал друкованого видання*. № 48 (109) від 27 лист. 2009. URL: <http://tyzhden.ua/Publication/3524> (1.04.2014).

Архівні документи

1. Науковий архів Інституту історії України НАН України, ф. 2., оп. 3., спр. 170., арк. 3.
2. Держархів Тернопільської області, ф. 351., оп.1., спр. 2., арк.55.

Курсову роботу розміщують в папці (швидкозшивач) без файлів, також подають на кафедру в електронному форматі.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Етапи написання курсової роботи і хронологічні рамки їх виконання

№	Етапи*	Дата виконання	Відмітка про
---	--------	----------------	--------------

п/п			ВИКОНАННЯ
1.	Вибір теми	вересень 2020	+
2.	Відбір літератури з теми та джерел	грудень 2020- поч.січня 2021	
3.	Складання попереднього змісту роботи (включає вступ, 2 розділи і параграфи, висновки, список літератури*, додатки)	На 20 грудня 2020	
4.	Написання розділів	25 лютого 2021	
5.	Написання вступу*** і висновків	1 березня 2020	
6.	Доопрацювання роботи, після перевірки науковим керівником	До 16 березня 2021	
7.	Технічне і літературне оформлення роботи	До кінця березня 2021	
8.	Попередній захист на кафедрі	Початок квітня 2021	
9.	Доповнення і внесення змін до роботи	Квітень 2021	
10.	Оформлення додатків, виконання презентації	Травень 2021	
11.	Рецензування і підготовка до захисту роботи	Кін. травня 2021	
12.	Захист роботи	1-2 червня 2021	

*За кожний етап роботи студент звітує науковому керівникові.

**Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми.

* **Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи.

Після того, як окремі розділи або робота в цілому написані, вони передаються науковому керівнику. Останній переглядає їх і висловлює свої зауваження, які мають бути враховані та виправлені студентом перед тим, як робота подається на кафедру для попереднього захисту.

Критерії оцінювання

Студентські курсові роботи оцінюються за 100-бальною системою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всівидинавчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національну	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	

90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	об

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо:

- зміст роботи відповідає обраній темі дослідження;
- робота виконана самостійно, має творчий характер і певну новизну;
- тема розкрита глибоко, всебічно, виклад матеріалу логічний;
- стиль викладу – науковий; дотримана академічна доброчесність;
- робота оформлена відповідно до встановлених вимог, наявний відповідний науковий апарат (посилання), максимально повний список використаних джерел і літератури;
- робота вчасно подана на кафедру до захисту;
- на захисті продемонстровані глибокі знання предмету дослідження.

Оцінка «добре» виставляється, якщо:

- тема відповідає спеціальності;
- зміст роботи загалом відповідає обраній темі;
- робота актуальна, виконана самостійно, творчо;
- аспекти обраної проблеми розкриті нерівномірно, неповністю;
- висновки в роботі недостатньо аргументовані, уривчасті;
  - на захисті студент продемонстрував достатнє знання теми дослідження, частково відповідав на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо:

- студент показав достатні знання з відповідної спеціальності;
- зміст роботи лише частково не відповідає заявленій темі;
- дослідження не є актуальним, в основному повторює усталені в історіографії оцінки;
  - порушена логіка викладу матеріалу;
  - невикористана новітня література з обраної проблем;
  - висновки в роботі досить загальні, мало пов'язані із викладеним матеріалом.

Оцінка «незадовільно» ставиться у тому разі, якщо:

- студент нехтував консультаціями наукового керівника;
- робота має компілятивний характер;
- на захисті студент виявив досить уривчасте розуміння предмету вивчення, не зміг відповісти на запитання членів комісії.

За належним чином оформлену роботу студент отримує додаткових **5 балів**.

Захист курсової роботи проводиться на відкритому засіданні відповідної комісії із захисту курсових робіт. Як правило, захист складається з кількох етапів:

- вступне слово студента;
- відповіді на поставлені членами комісії та одногрупників запитання стосовно представленої роботи;
- рішення комісії про оцінку роботи.

ДОДАТОК А

Взірець титульної сторінки

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра історії та методики навчання

КУРСОВА РОБОТА НА ТЕМУ:

«ОСВІТА ДІТЕЙ В КРЕМЕНЦІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХСТОЛІТТЯ»

Роботу виконав
студент 31-1 групи
гуманітарно-технологічного факультету
Багнюк Назар
Науковий керівник д.і.н, професор
Скакальська Ірина Богданівна
Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ECTS _____

Кременець 2021

ДОДАТОК Б

Взірець оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ.....3

РОЗДІЛ 1. УЧНІ ВОЛИНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ 1805 – 1819 рр.

1.1. Навчальний статус гімназистів.....5

1.2. Позанавчальне життя учнів гімназії.....10

РОЗДІЛ 2. УЧНІ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ 1819 – 1833 рр.

2.1. Волинський ліцей: становлення, структура, контингент.....	14
2.2. Академічний статус ліцеїстів.....	17
2.3. Громадська діяльність учнів ліцею.....	21
Висновки.....	24
Список використаних джерел і літератури.....	25
Додатки.....	27